

Genel Bilgiler

Dersin Amacı

Bu dersin amacı Hz. Peygamber'den tasnif dönemine kadar geçen süreci hadis tarihi açısından değerlendirmek, öğrencilere hadis usulünün temel kaynaklarını tanıtmak, güvenilirlik ve sahihlik noktasında hadis terminolojisini öğretmektir.

Dersin İçeriği

Bu derste hadisin menşei, önemi ve tekâmülü, hadisin ilk kaynağı sahâbe, hadis ilminin teşekkülü ve bunu hazırlayan sebepler ve hadis diye uydurulmuş sözler öğretilmektedir.

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

1 A'zamî, Muhammed Mustafa, İslâm Fıkhı ve Sünnet, İstanbul 1996; Hadis Metodolojisi ve Edebiyatı, İstanbul 2010. 2 Çakan, İsmail Lütfi, Hadis Edebiyatı: Çeşitleri, Özellikleri, Faydalanma Usulleri, İstanbul 2009; Hadis Usûlü, İstanbul 2009. 3 4. Koçyiğit, Talât, Hadis Usûlü, Ankara 2008; Hadis Tarihi, Ankara 2003. 4 EMİNE DEMİL SİRETİN RİSALET ÖNCESİ TDV YAYINLARI, ANKARA, 2020 5 FUAT İSTEMİ, HİCRET BAĞLAMINDA TARİH VE HADİS METODOLOJİSİ, ANKARA OKULU, ANKARA, 2017.

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

HADİS VE TARİH

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

EMİNE DEMİL,MUSTAFA IŞIK,

Dersin Verilişi

Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Dr. Öğr. Üyesi Emrah Uçar

Program Çıktısı

- Hz. Peygamber'in Teşrî'de (yasamada)ki yerini ve yetkilerini tespit eden Kur'ân âyetleri ile tanışarak, Onun söz ve fiillerinin, inanç esaslarını, ahlâkî kriterleri ve şer'i hükümleri belirleyen, müslümanlar arasındaki müşterek davranış ve düşünce örgüsünü meydana getiren ilk ve en güvenilir bilgi kaynağı olduğunu fark edecektir
- İsnad Sistemi'nin esprisini, "görmeye ve duymaya dayalı senedli bilgi sistemi"nin biricikliğini kavrayarak, muhaddislerin üstün gayretlerinin diğer dinî ilimlere etkisini görecektir,
- Hadis usûlünün kaynakları, "Rivâyet, Râvî ve Mervî" ekseninde hadis öğrenim ve öğretim metodları, rivâyet lafızları, râvîlerde aranan vasıflar, râvî kusurları, mervî çeşitleri, mevzû hadisler ve hadis ilimleri hakkında bilinçlenecektir
- Sosyal ve kültürel hayatta hadislerin yerini gösteren örnekler üzerinden, başta Kütüb-i sitte/Kütüb-i tis'a olmak üzere hadis metinlerini ihtivâ eden kitaplara dair bilgi ve görgüsünü artıracaktır
- Oryantalistlerin hadislerle ilgili geleneksel itirazları, bunların ilmi değeri, eleştirilerin arkasındaki sebepler ve karşı cevaplar üzerine değerlendirme yapabilecek düzeyde bilgi edinecektir

Hazırlık	Öğretim		
Sıra Bilgileri	Laboratuvar	Metodları	Teorik
			Uygulama
1		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Hız. Peygamber'in konumu, örnekliliği, yetkileri: Tebliğ, tebyîn, tezkiye, hüküm koyma
2		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Sahâbe ve Tâbiûn'un hadisle meşguliyeti, siyasi-sosyal gelişmeler ve isnadın başlangıcı
3		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Hadis-Sünnet-Haber-Eser farkı, literatürün oluşum safhaları: Hıfz, kitâbet, tedvîn, tasnîf
4		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Müsteşriklerin hukûkî hadisler, hadislerin yazımı v.s. hakkındaki itirazları ve cevaplar
5		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Hadis Usûlü'nün tanımı, kaynakları, hadis öğrenim-öğretim metodları, rivâyet lafızları
6		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Râvîlerde aranan vasıflar: Adâlet ve zabt sıfatları, metâin-i aşere, Ricâl kitapları
7		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Haber-i vâhid'in huccet oluşu, fıkıhta delil olarak kullanılışı; kaynağı bakımından (merfû, mevkûf, maktû), aktarım bakımından (mütevâtir, âhâd) hadisler
8			Ara Sınav
9		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Zayıf hadis ve çeşitleri: Muallak, Munkatı', Mu'dal, Mürsel, Müdelles
10		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Muallel, Muzdarib, Münker, Şâzz, Maklûb, Müdrec, Musahhaf-Muharref
11		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Zayıf hadisle amel; Mevzû hadisler, hadis uydurma sebepleri, tanıma yolları, ilgili eserler
12		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Hadis tenkîdi; tenkîdin başlangıcına ve tenkîd metodolojisine kısa bir bakış
13		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Sosyal ve kültürel hayatta hadis: Hadislerin fert ve toplum üzerindeki etkileri, Türk kültüründe hadisler: Edebiyat, sanat ve gündelik hayatımızda hadis.
14		Tartışma Yöntemi Anlatma Yöntemi	Kabul edilip edilmeme bakımından hadisler: Sahîh ve Hasen (lizâtihî, liğayrihî)
15			Final Sınavı

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	1,00
Ödev	14	2,00
Final	1	2,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	2,00
Araştırma Sunumu	14	2,00
Teorik Ders Anlatım	14	2,00
Tartışmalı Ders	14	3,00
Ev Ödevi	14	2,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Derse Katılım	10,00
Final	50,00
Ödev	10,00
Vize	30,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16
Ö.Ç. 1	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4
Ö.Ç. 2	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4
Ö.Ç. 3	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	5	5
Ö.Ç. 4	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4	5	4	5
Ö.Ç. 5	4	5	5	4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	4	5

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Alanındaki lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak aynı veya farklı bir alandaki bilgilerini uzmanlık düzeyinde geliştirir ve derinleştirir.
- P.Ç. 2 :** Alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrar ve farklı disiplinlerle ortak çalışmalar yürütür.
- P.Ç. 3 :** Lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak ilgili alandaki kaynakları etkin bir şekilde kullanır.
- P.Ç. 4 :** Alanla ilgili uygulanan araştırma yöntem ve tekniklerini kullanır, kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.
- P.Ç. 5 :** Alanında edindiği bilgileri farklı disiplin alanlarından gelen bilgilerle bütünleştirerek yorumlar, çözümler ve yeni bilgiler oluşturur.
- P.Ç. 6 :** Alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki bilgileri toplumun eğitim, kültür ve sanat seviyesinin yükseltilmesi yönünde kullanır.
- P.Ç. 7 :** Alanıyla ilgili uzmanlık gerektiren bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür.
- P.Ç. 8 :** Alanıyla ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunların çözümü için yeni yaklaşımlar geliştirir.
- P.Ç. 9 :** Alanı ile ilgili sorunların çözülmesinde liderlik yapar; kişisel, kurumsal ve takım çalışmalarını uzmanlık düzeyinde organize eder.
- P.Ç. 10 :** Sosyal ilişkileri ve bu ilişkileri yönlendiren normları eleştirel bir bakış açısıyla inceler, geliştirir ve gerektiğinde değiştirmek üzere harekete geçer.
- P.Ç. 11 :** Alanındaki güncel gelişmeleri ve yürütülen projeleri nicel ve nitel verilerle destekleyerek alanındaki ve alan dışındaki gruplara uygun iletişim araçlarıyla aktarır.
- P.Ç. 12 :** Bir yabancı dili Avrupa Dil Portföyü B2 Genel düzeyinde kullanarak sözlü ve yazılı iletişim kurar.
- P.Ç. 13 :** Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili verileri toplar, yorumlar, uygular ve duyurulması aşamalarında bilimsel, kültürel, sanatsal, toplumsal ve etik değerleri gözeterek denetler ve bu değerleri anlatır.
- P.Ç. 15 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 16 :** Alanıyla ilgili bilgileri uzmanlık düzeyinde kavrar ve ikinci kişilere normlara uygun olarak aktarır
- Ö.Ç. 1 :** Hz. Peygamber'in Teşrî'de (yasamada)ki yerini ve yetkilerini tespit eden Kur'an âyetleri ile tanışarak, Onun söz ve fiillerinin, inanç esaslarını, ahlâkî kriterleri ve şer'î hükümleri belirleyen, müslümanlar arasındaki müşterek davranış ve düşünce örgüsünü meydana getiren ilk ve en güvenilir bilgi kaynağı olduğunu fark edecektir
- Ö.Ç. 2 :** İsnad Sistemi'nin esprisini, "görmeye ve duymaya dayalı senedli bilgi sistemi"nin biricikliğini kavrayarak, muhaddislerin üstün gayretlerinin diğer dînî ilimlere etkisini görecektir,
- Ö.Ç. 3 :** Hadis usûlünün kaynakları, "Rivâyet, Râvî ve Mervî" ekseninde hadis öğrenim ve öğretim metodları, rivâyet lafızları, râvîlerde aranan vasıflar, râvî kusurları, mervî çeşitleri, mevzû hadisler ve hadis ilimleri hakkında bilinçlenecektir
- Ö.Ç. 4 :** Sosyal ve kültürel hayatta hadislerin yerini gösteren örnekler üzerinden, başta Kütüb-i sitte/Kütüb-i tis'a olmak üzere hadis metinlerini ihtivâ eden kitaplara dair bilgi ve görgüsünü artıracaktır
- Ö.Ç. 5 :** Oryantalistlerin hadislerle ilgili geleneksel itirazları, bunların ilmi değeri, eleştirilerin arkasındaki sebepler ve karşı cevaplar üzerine değerlendirme yapabilecek düzeyde bilgi edinecektir